

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet
Lång Ossi

18.11.2020

Julkinen

Säteilyturvakeskuksen neuvottelukunnan kokous 18.11.2020

Aika 12.00 – 14.00

Paikka Teams

Osallistujat Paikalla neuvottelukunnan jäsenet Markku Heikura (pj), Pauli Forma, Oras Tynkkynen, Marja Lehtimäki sekä Petteri Tiippana (poissa Päivi Sillanaukee). Asiantuntijoina paikalla Kirsi Alm-Lytz, Kaisa Koskinen, Tommi Toivonen, Karim Peltonen, Pia Vesterbacka ja Jussi Heinonen. Sihteerinä Ossi Lång.

1 Kokouksen avaaminen, todetaan läsnäolijat

Kokous alkoi klo 12.00. Todettiin läsnäolijat.

2 Alustus: Säteilyturvakeskuksen valvontafilosofia

Petteri Tiippana kertoi STUKin strategian tavoitteista ja käynnissä olevan muutosohjelman perusteluista. Valvonnan muutoksen tavoitteena on riskitietoinen ja tulosperusteinen valvonta. Näiden tavoitteena on huolehtia siitä, että turvallisuuden kannalta tärkeimmät asiat saavat ansaitsemansa huomion ja työmäärää voidaan priorisoida ja toiminnanharjoittajan toiminnan perusteella rajata sekä ohjata. Muutoksen tavoitteena on lisäksi korostaa toiminnanharjoittajien vastuuta turvallisuudesta. Tällä hetkellä valvonta ja vaatimukset ovat hyvin yksityiskohtaista, mikä voi siirtää vastuuta pois toiminnanharjoittajilta. Säännösten ja valvonnan tulisi kannustaa etsimään parhaita ja turvallisia ratkaisuja. Vaikka STUKin nykyinenkin valvontatapa on riskitietoinen, johtaa se suureen työkuormaan sellaisilla alueilla, jotka eivät ole turvallisuuden kannalta merkittäviä. Tämä ei ole kestävä toimintatapa, sillä muun muassa säteilyn käyttö lisääntyy ja valvottavien määrä tulevaisuudessa on nykyistä suurempi.

Tiippana korosti, että myös asiantuntijatasolla valvontatyö tulee kokea tärkeäksi ja merkittäväksi. Riskitietoinen valvonta lisää työn vaikuttavuutta ja siten myös merkitystä. Vastuu turvallisuudesta tulee kuitenkin olla siellä, minne se kuuluu – toiminnanharjoittajalla. Roolien tulee olla selvät eikä viranomaisen saa missään tilanteessa olla toiminnanharjoittajan laadunvarmistuksen jatke. Esimerkiksi mediassa STUK:n vastuu turvallisuudesta on välillä ylikorostunut.

STUK ei tule tinkimään turvallisuuden tasosta. STUK:n vision toteutuminen – Säteilyturvallinen Suomi – on yhteydessä valvonnan muutoksen toteutumiseen. Valvonnan digitalisaatio, uudet työtavat ja asiakaslähtöisyys ovat tärkeitä työkaluja muutoksen aikaansaamiseksi. Muutos STUKissa on välttämätön, sillä myös toimintaympäristömme on muuttunut.

3 Alustus: Miten rakentuu STUKin maine?

Ossi Lång esitteli lyhyesti STUKin mainemittauksia eri sidosryhmien parissa. STUK on kansalaisten ja tiedotusvälineiden silmissä hyvämaineinen, avoin, asiantunteva ja luotettava organisaatio. Kehittämistä on ennen kaikkea siinä miten viestintää

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet
Lång Ossi

18.11.2020

Julkinen

tehdään, sillä STUK ei ole erityisen hyvin tunnettu organisaatio. Kehittämistä on myös sosiaalisen median hyödyntämisessä ja yleisesti viestinnän proaktiivisuudessa. Asiantuntijapiireissä STUK on erittäin arvostettu asiantuntija myös kansainvälisesti, ja sitä pidetään jopa edelläkävijänä.

STUKin viestintä kohdistuu tärkeältä osin toiminnanharjoittajiin. Valvontatavan muutoksesta viestiminen on tärkeää, jotta STUKin hyvä, luotettava maine säilyy toimintatapojen muuttuessa. Luottamuksen lunastaminen ja säilyttäminen on viestinnän tärkeimpiä tavoitteita, sillä viranomainen ei voi toimia tehokkaasti, ellei se nauti kansalaisten ja sidosryhmien luottamusta.

4 Keskustelu

Alustusten jälkeen neuvottelukunta keskusteli yleisesti toimintatapojen muutoksiin liittyvistä viestinnällisistä riskeistä. Neuvottelukunta arvioi, että STUK on kiinnittänyt muutosviestinnässä huomiota oikeisiin asioihin: osallistamiseen ja vastuun korostamiseen. Muutoksen perusteet ja tavoitteet on kyettävä viestimään ymmärrettävästi kaikille sidosryhmille, ja tämä vaatii pitkäjänteistä mediayhteistyötä ja poliittisten päättäjien sekä etujärjestöjen informointia.

Neuvottelukunta totesi, että koronaepidemia on nopeasti muuttanut viranomaisviestintään kohdistuvia odotuksia: erityisesti kriisitilanteessa odotetaan nopeaa viestintää ja hyvinkin yksityiskohtaisia ohjeita. Hyvä maine on STUKille arvokas pääoma, jonka turvin STUK-brändi voi kestää myös pieniä kolhuja. Normaalioloissa STUKin valvontatyö ei kuitenkaan juuri kiinnosta suurta yleisöä, pl. kännykkämastot ja ydinenergian käyttö.

Neuvottelukunta arvioi – kokemuksiin perustuen – että asiakaslähtöisyys on keskeisin kysymys valvonnan muutoksen onnistumisessa. Toisaalta huomautettiin, että viranomaisvalvonta voi olla asiakaslähtöistä, vaikeivat valvottavat olisikaan aina tyytyväisiä prosessin lopputulokseen, esimerkiksi kun toimintaa joudutaan rajoittamaan.

5 Alustus: Valvonnan muutos Säteilyturvakeskuksessa

Jussi Heinonen esitteli yksityiskohtaisemmin STUKin muutosohjelmaa, painottaen, että keskeisin yhteiskunnallinen tavoite on vaikuttavuus – suomalaisten turvallisuus. Tavoitteiden saavuttaminen vaativat nyt työ kulttuurin muutosta ja esimerkiksi digitaalisia palveluja. Kuluneen vuoden aikana valvonnan muutos on nostettu muutoksen keskiöön johon strategian muut tavoitteet linkittyvät. Yhteistä käsitystä muutoksen suunnasta on vuonna 2020 haettu lähinnä oman henkilöstön kesken, mutta ensi vuonna keskustelu laajenee myös muiden viranomaisten ja toiminnanharjoittajien suuntaan.

6 Keskustelu

Neuvottelukunta halusi kuulla tarkemmin aloitteesta STUKin strategian takana, mistä se on tullut? Tiippana kertoi valmistelusta, sidosryhmäkeskusteluista ja henkilöstön osallistamisesta strategian valmisteluun. Työmäärän kasvu ja siihen liittyen valvonnan priorisoinnin vaikeus tarkastustoiminnassa ovat muutoksen tärkeimmät

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet
Lång Ossi

18.11.2020

Julkinen

ajurit. STUK valvoo monentyyppistä säteilytoimintaa, joten vastaus riippuu myös näkökulmasta – toimivia menettelytapoja ei ole tarkoitus muuttaa.

Neuvottelukunta arvioi, että jatkossa olisi tärkeää konkretisoida mitä muutos käytännössä tarkoittaa valvottavien kannalta. Tommi Toivonen kertoi esimerkkejä terveydenhuollosta, jossa esimerkiksi hammaslääkinnällisten laitteiden turvallisuus on parantunut siinä määrin, että valvontaa on voitu keventää. Toisaalta teollisuudessa on toimijoita, joilla on vain vähän kokemusta säteilytoiminnasta, minkä vuoksi valvontaa on tarve lisätä.

Keskustelussa nousi esiin, että kyseessä on kulttuurimuutos ja se voi koskettaa eri tavalla eri henkilöstöryhmiä. Kaikkien tulisi voida kokea olevansa osa muutosta. Organisaatiokulttuurin muuttaminen vaatii työtä ja toistoja.

Keskustelussa palattiin asiakaslähtöisyyteen nyt osaamisen ja koulutuksen näkökulmasta. Asiakaslähtöinen toiminta ja asiakasymmärryksen hyödyntäminen vaativat osaamista, jota organisaatiossa on kehitettävä. Tämä on huomioitava koulutuksissa. Myös uusi valvontatapa on osaamisen johtamisen haaste.

Lisäksi keskusteltiin yleisesti riskiarvioinneista ja asiakassegmenteistä, sekä viranomaisyhteistyöstä riskiarviointien toteutuksessa. Neuvonta ja ohjaus ovat tärkeä osa riskiperusteista valvontaa.

Lopuksi Petteri Tiippana kiitti neuvottelukuntaa hyvästä keskustelusta. Hän arvioi, että keskustelun perusteella valvonnan muutoksen tavoitteet ovat oikeat. Työtä on kuitenkin tehtävä, jotta käynnissä olevan muutoksen vaikuttavuus voidaan konkreettisesti mitata ja osoittaa. Asiakaslähtöisyys ja sidosryhmäviestintä vaativat vuonna 2021 erityistä huomiota. Johtamisessa huomio tulisi kiinnittää organisaatiokulttuurin muutoksen johtamiseen. Muutoksen tekemisessä on syytä pohtia myös riskienhallintaa.

7 Seuraavan kokouksen ajankohdasta ja aiheesta sopiminen

Seuraava kokous sovitaan keväälle. Neuvottelukunnan kokousaineisto toimitetaan jatkossa hyvissä ajoin ennen kokousta. Lisäksi neuvottelukunnalle esitellään kokouksissa käsiteltyjen asioiden etenemistä.

8 Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 14.00

Jakelu Säteilyturvakeskuksen neuvottelukunta, STUK JORY, STUK-verkkosivut ja Viikkis.